

MANIFEST

La mina a casa – the *impacts* of connection

Amb el nostre model de vida basat en un consum cada vegada major, la nostra dependència de minerals creix exponencialment; les solucions proposades des del Nord Global s'orienten a augmentar l'extracció d'aquests recursos materials, per a poder fer realitat els plans de digitalització, i d'electrificació de la mobilitat. Segons les previsions de l'Agència Internacional de l'Energia, la demanda d'alguns minerals clau per a aquestes polítiques es multiplicarà en els pròxims anys, i no hi ha suficients reserves per a respondre a la demanda.

Estem presenciant una carrera per aquests recursos, que està causant tensions geopolítiques, en un context ja tibet per l'augment del preu de l'energia, la inflació, les dinàmiques accelerades per la pandèmia i per les guerres. Enfront d'aquesta situació, la Unió Europea va aprovar el desembre passat de 2023 la Llei de Matèries primeres Fonamentals, i està aprovant també alguns acords bilaterals per a assegurar-se la provisió d'aquestes matèries primeres crítiques.

Avui estem denunciant que aquestes polítiques suposen un augment dels impactes socioambientals vinculats a la mineria. Aquest nou reglament pretén diversificar i garantir les importacions de minerals provinents d'altres països que no siguin la Xina, sense implementar mecanismes que garanteixin el respecte dels drets humans i els drets ambientals que es continuen vulnerant de forma generalitzada al Sud Global. Per exemple, s'estima que el 35% de la demanda d'or serà destinada a dispositius elèctrics i electrònics com els que veiem aquí en el Mobile World Congress, sent l'or un dels anomenats minerals de conflicte. Amb grans països exportadors com Ghana on la mineria il·legal i artesanal sobreexplota a les persones amb salaris pèssims, sense proteccions i amb esfondraments molt perillosos que s'emporta la vida de moltes persones; materials com el cianur i el mercuri, necessaris per a l'extracció, estan empobrint una terra sense deixar ja opció al cultiu, produint el desplaçament de milers de persones. I aquest és només un exemple.

Cal no oblidar a més que més de la meitat dels projectes miners de transició energètica estan situats en o prop de terres de pobles indígenes. A Europa consumim actualment entre el 25 i el 30% del total de consum global de metalls, malgrat representar tan sols un 6% de la població mundial. El nou reglament continua promovent el colonialisme de recursos, i a més assumeix que el consum de minerals es multiplicarà en les pròximes dècades sense adoptar cap mesura per a mitigar o reduir aquesta demanda i els seus impactes socioambientals.

D'altra banda, aquesta nova llei estableix que per a 2030, el 10% del consum anual europeu d'aquestes matèries primeres estratègiques ha d'extreure's dins de la UE, havent-se fins i tot relaxat les exigències de compliment de determinades lleis mediambientals per als projectes d'extracció de matèries primeres estratègiques.

A l'Estat espanyol estem veient múltiples vulneracions de la legislació ambiental en els projectes d'extracció de minerals, on segons l'Observatori Ibèric de la Minería, ja hi ha documentades 700 infraccions ambientals a Espanya. A Catalunya, a escassos quilòmetres

d'aquí, les mines de Súria, o les mines de Sallent i Balsareny han provocat la salinització dels rius Cardener i Llobregat, afectant també pous, fonts i aqüífers de tota la comarca del Bages, la qual cosa ha portat a diversos processos judicials per delictes ambientals. I ja sabem bé que cuidar la nostra aigua és vital, ja estem en emergència per sequera, entre altres coses, per una mala gestió d'aquesta.

Alertem sobre l'aparició d'un nou “boom miner” en l'Estat espanyol i Europa i sobre els impactes socioambientals de l'activitat extractiva. No hi ha mineria verda, la mineria sempre comporta greus impactes sobre els ecosistemes i sobre la vida d'aquests.

La llei europea recentment aprovada agreuja els nombrosos obstacles que enfronten les comunitats locals per a exercir els seus drets a la informació, participació i justícia en la tramitació de projectes que afecten els seus territoris; es marquen terminis molt ajustats pesi la complexitat dels projectes, sense considerar el gran desequilibri de poder entre les comunitats i les empreses promotores. La protecció de la natura i els drets de les comunitats locals afectades pels projectes estratègics dins i fora de la Unió Europea queden minvats i supeditats a l'objectiu de garantir el subministrament mineral de la UE. Quants minerals necessitarem per a continuar digitalitzant-nos, per a mantenir el nostre nivell de consum, per a implementar les polítiques de transició energètica o d'electrificació del transport? Estem superant els límits biofísics del planeta. Els recursos minerals són limitats, i no podem proveir per sempre les quantitats de minerals que necessitem en aquest món de la digitalització i la connexió. És necessari prioritzar i controlar dràsticament els usos d'aquests minerals. Per tot això, exigim les següents mesures urgents:

- Reduir la demanda de minerals, canviar el model de consum i de creixement il·limitat d'Europa i dels països del Nord Global.
- Fomentar la reutilització, i l'economia circular. Produïm més de 50 milions de residus electrònics en el món i encara no tenim unes cadenes de reciclatge i recuperació eficients i optimitzades per a això.
- La manipulació de tòxics ha de realitzar-se de manera adequada, amb les proteccions necessàries per a la salut de les persones que tracten els residus i sense contaminar el nostre medi ambient.
- Fomentar la reparació i impulsar regulacions exigents que assegurin el Dret a Reparar.
- S'ha d'apostar per l'ecodisseny i per tècniques que minimitzin els impactes socials i ambientals en tot el cicle de vida dels productes que es dissenyen i es llancen al mercat.
- Fora l'obsolescència programada i l'absurd que reparar costi més que comprar un aparell nou.
- Promoció de lleis que defensin a les persones i al medi ambient per sobre de tot, sense explotació de poblacions, sense danyar el medi ambient. Abordar el debat i planificació sobre el subministrament de matèries primeres minerals des d'una perspectiva de justícia global i la sostenibilitat que eviti reproduir les desigualtats internacionals existents.
- Garantir que es compti amb la participació de les comunitats locals potencialment afectades, dins i fora d'Europa.

- I finalment, també exigim que s'acabi amb l'explotació econòmica i de recursos del Sud Global, posant fi a acords comercials i de protecció d'inversions que soscaven l'acció dels Governes, per a protegir els drets humans i el medi ambient.

El poder de la connexió ens està devorant, els impactes de la connexió són brutals i com el cas de la mineria, cada vegada el viurem més a prop. Volem un poder de la connexió just, que minimitzi aquestes conseqüències. Que les grans empreses tecnològiques apostin de veritat per una electrònica justa i ètica, que els seus multimilionaris beneficis no siguin finançats per treball infantil i forçós, ni que es continuï promovent el colonialisme de recursos. No volem estar connectats d'aquesta manera, no sentim aquest poder de la connexió, solament sentim els seus impactes.